

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2018. március 6.*ⁱ

„Fellebbezés – Állami támogatások – A »támogatás« fogalma – A »gazdasági előny« fogalma – A piacgazdasági magánszereplő elve – Alkalmazhatósági és alkalmazási feltételek – Pénzügyi válság – Valamely bank megmentésére irányuló, egymást követő beavatkozások – A tagállam által az első beavatkozás során tett kötelezettségvállalásból fakadó kockázatoknak a második beavatkozás értékelése során való figyelembevétele vagy figyelmen kívül hagyása”

A C-579/16. P. sz. ügyben,

az **Európai Bizottság** (képviselik: A. Bouchagiar, L. Flynn és K. Blanck-Putz, meghatalmazotti minőségben)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2016. november 16-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

az **FIH Holding A/S** (székhelye: Koppenhága [Dánia]),

az **FIH Erhvervsbank A/S** (székhelye: Koppenhága),

(képviseli őket: O. Kocktvedgaard advokat)

felperesek az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, C. G. Fernlund és C. Vajda tanácselnökök, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (előadó), C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, E. Jarašiūnas, S. Rodin és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. szeptember 19-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2017. november 28-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: angol.

Ítéletet

- 1 Fellebbezésével az Európai Bizottság az Európai Unió Törvényszéke 2016. szeptember 15-i FIH Holding és FIH Erhvervsbank kontra Bizottság ítéletének (T-386/14, EU:T:2016:474, a továbbiakban: megtámadott ítélet) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék megsemmisítette a Dánia által az ingatlannal kapcsolatos eszközök FIH-ról az FSC számára történő átruházása érdekében végrehajtott SA.34445. (12/C.) számú állami támogatásról szóló, 2014. március 11-i 2014/884/EU bizottsági határozatot (HL 2014. L 357., 89. o., a továbbiakban: vitatott határozat).

A jogvita előzményei

- 2 Az FIH Erhvervsbank A/S (a továbbiakban: FIH) a dán banki jogszabályok alapján létrehozott és a dán bankfelügyeleti hatóságok által ellenőrzött korlátolt felelősségű társaság. Az FIH, valamint annak leányvállalatai az FIH Holding A/S kizárólagos tulajdonában állnak.
- 3 A 2007-ben kirobbant pénzügyi világválság által sújtott FIH 2009-ben két típusú intézkedés kedvezményezettje volt. Egyrészt 2009 júniusában a 2009. február 3-i lov om statsligt kapitalindskud (az állam által nyújtott tőkeinjekciókról szóló törvény) és az e törvény alapján elfogadott rendelet alapján 1,9 milliárd dán korona (DKK) (hozzávetőleg 225 millió euró) 1. osztályú hibrid tőkejuttatásban részesült. Másrészt 2009 júliusában a Dán Királyság a 2009. február 3-i 68. sz. törvénnyel módosított 2008. október 10-i lov om finansiel stabilitet (a pénzügyi stabilitásról szóló dán törvény) értelmében 50 milliárd DKK (hozzávetőleg 6,71 milliárd euró) összegű állami garanciát nyújtott az FIH-nak (a továbbiakban együttesen: 2009. évi intézkedések). Az FIH az említett garanciát teljes egészében kötvények kibocsátására használta fel.
- 4 A Bizottság az N31a/2009 – Dánia állami támogatásról szóló, 2009. február 3-i C(2009) 776 végleges határozattal a belső piaccal összeegyeztethető támogatási programként jóváhagyta e két törvényt.
- 5 2011. december 31-én az FIH által kibocsátott kötvények és a dán állami garancia összege 41,7 milliárd DKK-t (hozzávetőleg 5,59 milliárd euró) tett ki, ami az FIH mérlege 49,94%-ának felelt meg. E kötvények 2012-ben és 2013-ban jártak le.
- 6 2009 és 2011 között a Moody's hitelminősítő intézet A2 kategóriáról B1 kategóriára módosította az FIH besorolását, negatív kilátással.
- 7 2011-ben különösen e visszaminősítésre, valamint az FIH által a dán állam kezességvállalása mellett kibocsátott kötvények lejáratí időpontjának közeledtére figyelemmel nyilvánvalóvá vált, hogy az FIH-nak likviditási problémákkal kell szembenéznie 2012-ben vagy 2013-ban, amelyek azzal a veszéllyel járnak, hogy az FIH elveszíti a banki engedélyét, ebből következően pedig felszámolási eljárás indul vele szemben.
- 8 E körülmények között a Dán Királyság 2012. március 6-án több intézkedésről (a továbbiakban: szóban forgó intézkedések) értesítette a Bizottságot, amelyek magukban foglalták, először is, az FIH Holding egy új leányvállalatának, a NewCo-nak a létrehozását, amelyre az FIH legproblémásabb eszközeit, lényegében megközelítőleg 17,1 milliárd DKK (hozzávetőleg 2,3 milliárd euró) névértékű ingatlanhitelt és a származtatott terméket kellett átruházni az FIH mérlegfőösszegének tehermentesítése érdekében.
- 9 Ezen intézkedések körébe tartozott továbbá a Financial Stability Company (a továbbiakban: FSC), a dán hatóságok által a pénzügyi világválsággal összefüggésben létrehozott, állami tulajdonban lévő vállalat, amelynek 2 milliárd DKK (hozzávetőleg 268 millió euró) értékben kellett NewCo részvényeket vásárolnia annak érdekében, hogy ez utóbbi társaság felszámolását négyéves határidőn belül lefolytassák. Az FSC feladata volt, hogy finanszírozza és újratőkésítse a NewCo-t a felszámolási eljárás során, amennyiben az szükségesnek bizonyul.

- 10 Végül ezen intézkedések ellentételezéseként az FIH-nak vissza kellett fizetnie a 2009-ben a dán hatóságok által nyújtott 1,9 milliárd DKK (hozzávetőleg 255 millió euró) összegű tőkejuttatást, amelynek lehetővé kellett tennie az FSC számára, hogy saját tőke igénybevétele nélkül felvásárolja a NewCo-t.
- 11 Az FIH továbbá köteles volt arra, hogy 1,65 milliárd DKK (hozzávetőleg 221 millió euró) összegű, a NewCo előre látható veszteségeit elnyelő első kölcsönt nyújtson a NewCo részére, amelyet csak abban az esetben kellett visszafizetni, ha a NewCo részére átruházott ingatlanhitelek és a származtatott termékek felszámolás során való értékesítéséből származó összeg meghaladja a 2 milliárd DKK-t (megközelítőleg 268 millió euró).
- 12 Ezenfelül az FIH egy második, megközelítőleg 13,45 milliárd DKK (hozzávetőleg 1,8 milliárd euró) összegű, NewCo-nak szánt kölcsön nyújtására is köteles volt, amelyet úgy alakítottak ki, hogy lejáratát a dán állam által 2009-ben fedezett FIH-kötvények lejáratának időpontjára essen, és amely után az FIH által behajtott összeget a dán állam által fedezett kötvények visszafizetésére szánták.
- 13 Az FIH Holding tekintetében előírásra került, hogy az korlátlan garanciát vállal a veszteségekért az FSC-vel szemben, így módon a NewCO megszűnésekor, amelyet eredetileg 2016-ra terveztek, az FSC jogosult volt az összes olyan veszteség megtérítésére, amely adott esetben a NewCO felvásárlásával és felszámolásával összefüggésben merült fel.
- 14 A Bizottság az SA.34445. (2012/C.) (ex 2012/N.) számú ügyben hozott 2012. június 29-i, C(2012) 4427 végleges határozatával hivatalos vizsgálati eljárást indított a szóban forgó intézkedések vonatkozásában, azzal az indokkal, hogy azok álláspontja szerint az FIH és az FIH Holding (a továbbiakban: FIH-csoport), valamint a NewCo számára nyújtott állami támogatásnak minősülnek. Ugyanakkor pénzügyi stabilitási okokból hat hónapos időszakra, vagy amennyiben ezen időszak alatt a Dán Királyság szerkezetátalakítási tervet nyújt be, az arra vonatkozó végleges határozatának a meghozataláig jóváhagyta ezen intézkedéseket.
- 15 2012. július 2-án az FIH visszafizette a Dán Királyságnak a 2009-ben részére nyújtott 1. osztályú hibrid állami alapvető tőkét.
- 16 2013. január 4-én a Dán Királyság bemutatta az FIH szerkezetátalakítási tervét. Annak végleges változatát 2013. június 24-én nyújtották be.
- 17 A közigazgatási eljárás során a Dán Királyság többek között arra hivatkozott, hogy a szóban forgó intézkedések nem minősülnek állami támogatásnak, mivel az FSC és az FIH-csoport között megvalósult ügyletek megfeleltek a piaci feltételeknek, és hogy e csoport a NewCo ügyleteihez és felszámolásához kapcsolódó összes költség megfizetésére köteles volt. Előadta továbbá, hogy a szerkezetátalakítási terv jelentős mértékben csökkentette annak kockázatát, amelynek a 2009. évi intézkedések folytán ki volt téve.
- 18 2013. október 3-án a Dán Királyság egy sor kötelezettségvállalási javaslatot továbbított a Bizottságnak – mely javaslatok végleges változata 2014. február 3-án készült el – annak érdekében, hogy választ adjon a Bizottság által a vizsgálati eljárásban megfogalmazott aggályaira.
- 19 2014. március 12-én a Bizottság közölte a Dán Királysággal a vitatott határozatot. Ez utóbbiban a Bizottság egyrészt az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősítette a szóban forgó intézkedéseket, másrészt pedig a Dán Királyság által benyújtott szerkezetátalakítási tervre és kötelezettségvállalásokra figyelemmel e rendelkezés (3) bekezdésének b) pontja alapján a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította az említett intézkedéseket.

- 20 Értékelésének a támogatás fennállására vonatkozó első részében a Bizottság megvizsgálta, hogy a szóban forgó intézkedések gazdasági előnnyel járnak-e az FIH-csoport számára. Ennek érdekében a Bizottság az említett intézkedéseket a piacgazdasági magánszereplő elvére (a továbbiakban: piaci magánszereplő elve) figyelemmel vizsgálta meg, ami a jelen ügyben a vitatott határozat szerint lényegében annak megállapítására irányult, hogy valamely piacgazdasági magánszereplő az állami befektetővel azonos feltételek mellett és azonos részletes szabályok között részt vett volna-e egy adott ügyletben akkor, amikor döntés született az állami források elérhetővé tételéről (a továbbiakban: magánbefektető kritériuma).
- 21 A Bizottság a megtámadott határozat 84–98. pontjában lefolytatott értékelése eredményeként úgy vélte, hogy a szóban forgó intézkedések elsődlegesen a dán állam által folyósítandó pénzeszközök ellenértékéért megállapított ellentételezés szintjének elégtelensége miatt nem feleltek meg a piaci magánszereplő elvének, és ennél fogva előnnyel jártak az FIH-csoport számára. Számításai szerint a támogatási összeg körülbelül 2,25 milliárd DKK (megközelítőleg 300 millió euró) volt.
- 22 E pontokból az következik, hogy jöllehet a Bizottság, különösen ezen határozat 88. és 98. pontjában, hivatkozott a 2009. évi intézkedésekre, ugyanakkor a szóban forgó intézkedések gazdasági észszerűségére vonatkozó értékelését azon esetleges költségek figyelembevétele nélkül folytatta le, amelyeket ez utóbbi intézkedés hiányában a dán államnak kellett volna viselnie a 2009. évi intézkedések által rá nézve jelentett kockázatok miatt.
- 23 Ami a támogatásnak a belső piaccal való összeegyeztethetőségét illeti, a Bizottság a szóban forgó intézkedéseket az értékvesztett eszközök közösségi bankszektorban történő kezeléséről szóló közleményre (HL 2009. C 72., 1. o.) és az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben nyújtott bankmentő intézkedésekre 2012. január 1-jétől való alkalmazásáról szóló közleményre (HL 2011. C 356., 7. o.) tekintettel vizsgálta meg.
- 24 Figyelemmel a benyújtott szerkezetátalakítási tervre és a megtámadott határozat 56–62. pontjában kifejtett és annak mellékletében megismételt kötelezettségvállalásokra, a Bizottság a szóban forgó támogatás vonatkozásában megállapította annak a belső piaccal való összeegyeztethetőségét. E kötelezettségvállalások rendelkeznek többek között az FIH által az FSC részére való kiegészítő támogatásokról, valamint az FIH arra vonatkozó kötelezettségvállalásáról, hogy felhagy egyes üzleti tevékenységekkel, így az ingatlanfinanszírozással, a magántőke- és a magánvagyon-kezeléssel.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 25 A Törvényszék Hivatalához 2014. május 24-én benyújtott keresetlevelével az FIH-csoport a vitatott határozat megsemmisítése iránti keresetet terjesztett elő.
- 26 Keresetének alátámasztására az FIH-csoport három jogalapra hivatkozott, amelyek közül az első az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének a piaci magánszereplő elve téves alkalmazásával történő megsértésén, a második a támogatás összegének kiszámításakor elkövetett hibákon, a harmadik pedig az indokolási kötelezettség Bizottság által való megsértésén alapult.
- 27 A megtámadott ítéletben a Törvényszék helyt adott a keresetben hivatkozott első jogalapnak, következésképpen úgy ítélte meg, hogy a második jogalapot nem kell vizsgálni. A Törvényszék egyúttal elutasította a kereset harmadik jogalapját. Ebből következően teljes egészében megsemmisítette a vitatott határozatot, és a Bizottságot kötelezte a költségek viselésére.

A felek kérelmei

28 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet; és
- elsődlegesen, határozzon az első fokon benyújtott keresetről, elutasítva azt, és az FIH-csoportot kötelezve az első- és a másodfokú eljárás költségeinek a viselésére, vagy
- másodlagosan, a kereset második jogalapjára vonatkozó határozathozatal végett utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé, és a költségekről jelenleg ne határozzon.

29 Az FIH-csoport azt kéri, hogy a Bíróság:

- elsődlegesen utasítsa el a fellebbezést, és a Bizottságot kötelezze az első- és a másodfokú eljárás költségeinek a viselésére, vagy
- másodlagosan, a kereset második jogalapjára vonatkozó határozathozatal végett utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé, és a költségekről jelenleg ne határozzon.

A fellebbezésről

30 Fellebbezésének alátámasztására a Bizottság egyetlen jogalapra hivatkozik, amely azon alapul, hogy a Törvényszék a kereset első jogalapjának a vizsgálata során az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének értelmezése vonatkozásában tévesen alkalmazta a jogot.

A felek érvei

- 31 Egyetlen jogalapjával a Bizottság arra hivatkozik, hogy a Törvényszék a piaci magánszereplő elvének alkalmazása során tévesen alkalmazta a jogot, amikor annak értékelése érdekében, hogy a szóban forgó intézkedések az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősülnek-e, arra a megállapításra jutott, hogy a Bizottság a dán államnak az említett intézkedések elfogadása során tanúsított magatartását a piacgazdasági magánhitelezők (a továbbiakban: magánhitelező kritériuma) magatartásával, nem pedig a piaci magánbefektetők magatartásával volt köteles összehasonlítani, figyelemmel azon pénzügyi kockázatokra, amelyeknek a 2009. évi intézkedések miatt e tagállam ki volt téve.
- 32 A Bizottság álláspontja szerint a piaci magánszereplő elve az uniós jogrendnek a tulajdoni rend vonatkozásában fennálló semlegességén alapul. Ebből az következik, hogy az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a közjogi szervek által végrehajtott gazdasági ügyletek nem biztosítanak előnyt a másik fél számára, és ezért nem minősülnek állami támogatásnak, amennyiben azokra rendes piaci körülmények között kerül sor. Ezzel szemben amennyiben valamely közjogi szerv nem olyan magatartást tanúsít, mint amelyet összehasonlítható helyzetben valamely piaci magánszereplő tanúsított volna, a kedvezményezett vállalkozást úgy kell tekinteni, mint amely gazdasági előnyben részesült.
- 33 A Bizottság hozzáteszi, hogy a piaci magánszereplő elvét minden olyan megfontolást figyelmen kívül hagyva kell alkalmazni, amely kizárólag a közhatalom gyakorlójaként eljáró államnak a szerepére vonatkozik. Ebből az következik, hogy azok a kötelezettségek, amelyek a közhatalmi szervként eljáró állam szerepéből következnek, nem vehetők figyelembe ezen elv alkalmazása során.

- 34 Ebből következően a piaci magánszereplő elve nem tekinthető pusztán a „gazdasági észszerűség kritériumának”, amiként a Törvényszék a megtámadott ítéletben vélekedett, hanem az annak megállapítására irányul, hogy valamely meghatározott ügylet a piaci magánszereplők szempontjából gazdaságilag észszerűnek minősül-e.
- 35 Márpedig a jelen ügyben a Bizottság azt állítja, hogy azok a költségek, amelyeket a dán államnak a 2009. évi intézkedésekből fakadóan 2012-ben viselnie kellett, csak azon kötelezettségeket tükrözik, amelyek e tagállamot a közhatalom gyakorlójaként terhelik, mivel ezen intézkedések az FIH javára elfogadott említett intézkedések által eredményezett állami támogatás közvetlen következményei voltak. A Törvényszék tehát tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 62–69. pontjában megállapította, hogy a Bizottság a vitatott határozatban a piaci magánszereplő elvének alkalmazása során tévesen figyelmen kívül hagyta azon költséget, amelyet a dán államnak abban az esetben kellett volna viselnie, ha ez utóbbi nem hozta volna meg a szóban forgó intézkedéseket azon kockázatokra tekintettel, amelyeknek a 2009. évi intézkedések miatt ki volt téve.
- 36 Az FIH-csoport először is úgy véli, hogy a Bizottság elemzése túloz, amennyiben azt feltételezi, hogy a tagállamok abból eredő gazdasági kitéettsége, hogy korábban állami támogatást nyújtottak, soha nem vehető figyelembe azon kérdés vizsgálata keretében, hogy valamely tagállam úgy járt-e el, ahogyan valamely piaci magánszereplő tette volna.
- 37 A szóban forgó intézkedések vonatkozásában felmerülő legfontosabb kérdés inkább annak eldöntése, hogy a dán állam ezen intézkedésekkel közérdekű célokat követett-e, ily módon tehát közhatalmi minőségében járt el, vagy olyan gazdasági célt, amelyet valamely észszerű, összehasonlítható helyzetben lévő magánhitelező követhetett volna.
- 38 Az FIH-csoport álláspontja szerint azonban nyilvánvaló, hogy a dán állam a saját gazdasági érdekeinek védelmében járt el, és hogy amennyiben valamely hasonló helyzetben lévő magánhitelező nem próbálta volna meg elkerülni az olyan helyzetet, amelyben nem kerül sor a kifizetésre, ki lett volna téve azon kockázatnak, hogy jelentős veszteségeket szenved el. Mivel ugyanis a szóban forgó intézkedések jelentős mértékben csökkentik a dán állam korábbi gazdasági kitétségét, semmi nem igazolja, hogy az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések megakadályozzák a tagállam kitétségének észszerű átütetmezését, ebből következően pedig az állami pénzeszközök hatékony és eredményes kezelését.
- 39 Amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 67. pontjában kifejtette, ez az eredmény az állami támogatások ellenőrzésére vonatkozó szabályok céljaira tekintettel nem lenne logikus, és az állami hitelezőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetéshez vezetne, ami ellentétes a semlegesség EUMSZ 345. cikk szerinti elvével.
- 40 Másodszor, az FIH-csoport arra hivatkozik, hogy a 2014. április 3-i Bizottság kontra Hollandia és ING Groep (C-224/12 P, EU:C:2014:213) ítéletből az következik, hogy az állami támogatások visszafizetési feltételeinek módosítását a magánhitelező által tanúsított magatartás alapján, a visszafizetés teljes egészében vagy részben való elmaradásának a kockázatára figyelemmel kell értékelni. Az FIH-csoport álláspontja szerint a Bizottságnak meg kell vizsgálnia, hogy az ilyen módosítás az eredeti támogatás kedvezményezettje számára további előnyt jelent-e, vagy sem. Ebből következően a Bizottságnak nincs lehetősége arra, hogy pusztán amiatt, hogy a tagállam korábbi intézkedése állami támogatásnak minősült, kibújjon azon kötelezettsége alól, hogy a dán állam korábbi kitétségének csökkenésére figyelemmel megvizsgálja a szóban forgó intézkedések gazdasági észszerűségét.
- 41 Harmadszor, az FIH-csoport véleménye szerint a 2013. október 24-i Land Burgenland és társai kontra Bizottság ítélet (C-214/12 P, C-215/12 P és C-223/12 P, EU:C:2013:682) nem releváns, mivel a Bíróság ezen ítélet 62. pontjában maga emelte ki, hogy az említett ítélet alapjául szolgáló ügy ténybeli és jogi háttere jelentősen eltér a Törvényszék 2012. március 2-i Hollandia kontra Bizottság ítéletének

(T-29/10 és T-33/10, EU:T:2012:98) alapjául szolgáló ügy ténybeli és jogi háttérétől, amely ítéletet a Bíróság a 2014. április 3-i Bizottság kontra Hollandia és ING Groep (C-224/12 P, EU:C:2014:213) ítélettel hagyott helyben.

- 42 Az FIH-csoport álláspontja szerint ugyanez vezethető le az 1994. szeptember 14-i Spanyolország kontra Bizottság ítéletből (C-278/92–C-280/92, EU:C:1994:325) és a 2003. január 28-i Németország kontra Bizottság ítéletből (C-334/99, EU:C:2003:55), mivel az ezen ügyekben fennálló körülmények ténybeli és jogi szempontból jelentős mértékben különböznek a jelen ügy körülményeitől.

A Bíróság álláspontja

- 43 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint ahhoz, hogy valamely intézkedés az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „állami támogatásnak” minősüljön, valamennyi alábbi feltétel teljesülése szükséges. Először is a beavatkozásnak az állam által vagy állami forrásból kell történnie. Másodszor, e beavatkozásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet. Harmadszor, a kedvezményezettje számára szelektív előnyt kell biztosítania. Negyedszer, az intézkedésnek torzítania kell a versenyt, vagy azzal kell fenyegetnie (lásd különösen: 2016. december 21-i Bizottság kontra World Duty Free Group és társai, C-20/15 P és C-21/15 P, EU:C:2016:981, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2017. május 18-i Fondul Proprietatea ítélet, C-150/16, EU:C:2017:388, 13. pont).
- 44 Mivel a fellebbezés egyetlen jogalapja e feltételek közül kizárólag a harmadikat érinti, meg kell állapítani, hogy szintén a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint formájától függetlenül támogatásnak minősül az a beavatkozás, amely közvetlenül vagy közvetve alkalmas vállalkozások előnyben részesítésére, illetve amely olyan gazdasági előnynek tekinthető, amelyben a kedvezményezett vállalkozás rendes piaci feltételek között nem részesülhetett volna (2010. szeptember 2-i Bizottság kontra Deutsche Post ítélet, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2017. június 27-i Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania ítélet, C-74/16, EU:C:2017:496, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 Ily módon, figyelemmel az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének a torzításmentes verseny biztosítására irányuló céljára (lásd ebben az értelemben: 2008. szeptember 11-i Németország és társai kontra Kronofrance ítélet, C-75/05 P és C-80/05 P, EU:C:2008:482, 66. pont), beleértve az állami és magánvállalkozások közötti versenyt, az e rendelkezés értelmében vett „támogatás” fogalma nem foglalhat magában olyan intézkedést, amelyet állami források felhasználásával valamely vállalkozás javára rendeltek el, amennyiben e vállalkozás ugyanezen előnyhöz a rendes piaci feltételeknek megfelelő körülmények között is hozzájuthatott volna. Azon körülmények értékelését, amelyek között az ilyen előnyt biztosítják, főszabály szerint tehát a piaci magánszereplő elvének alkalmazásával kell lefolytatni (lásd ebben az értelemben: 2012. június 5-i Bizottság kontra EDF ítélet, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 78. pont; 2017. szeptember 20-i Bizottság kontra Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, 21. és 22. pont).
- 46 Ezenkívül a piaci magánszereplő elve azon megfontolások között szerepel, amelyeket a Bizottság köteles figyelembe venni a támogatás fennállásának bizonyításához, így az nem minősül olyan kivételnek, amelyet csak valamely tagállam kérelmére lehetne alkalmazni akkor, ha megállapítást nyert, hogy fennállnak az „állami támogatás” fogalmának az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésében meghatározott alkotóelemei (2012. június 5-i Bizottság kontra EDF ítélet, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 103. pont; 2014. április 3-i Bizottság kontra Hollandia és ING Groep ítélet, C-224/12 P, EU:C:2014:213, 32. pont; 2017. szeptember 20-i Bizottság kontra Frucona Košice ítélet, C-300/16 P, EU:C:2017:706, 23. pont).
- 47 Következésképpen, amennyiben a piaci magánszereplő elve alkalmazhatónak tűnik, a Bizottság feladata, hogy az érintett tagállamot felhívja mindazon releváns információk szolgáltatására, amelyek lehetővé teszik a Bizottság számára annak ellenőrzését, hogy ezen elv alkalmazásának feltételei teljesülnek-e

(2012. június 5-i Bizottság kontra EDF ítélet, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 104. pont; 2014. április 3-i Bizottság kontra Hollandia és ING Groep ítélet, C-224/12 P, EU:C:2014:213, 33. pont; 2017. szeptember 20-i Bizottság kontra Frucona Košice ítélet, C-300/16 P, EU:C:2017:706, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 48 A Bíróság e tekintetben pontosította, hogy amennyiben valamely tagállam részvényesi minőségében, nem pedig közhatalmi szervként gazdasági előnyt nyújt valamely vállalkozásnak, a piaci magánszereplő elvének alkalmazása nem függ az ezen vállalkozás rendelkezésére bocsátott előny formájától, sem pedig azon alkalmazott eszközök jellegétől, amelyek az állam közhatalmi jogállásából erednek (lásd ebben az értelemben: 2012. június 5-i Bizottság kontra EDF ítélet, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 81. és 91–93. pont).
- 49 Végezetül, a Bíróság kimondta, hogy a piaci magánszereplő elvének valamely vállalkozás értékpapírai visszavásárlási feltételei módosítására való alkalmazhatóságát nem vonja kétségbe az, hogy a részesedésszerzést, amely befektetői jogállással ruházza fel az államot ezen vállalkozásban, ez utóbbi javára megállapított állami támogatás felhasználásával finanszírozták (lásd ebben az értelemben: 2014. április 3-i Bizottság kontra Hollandia és ING Groep ítélet, C-224/12 P, EU:C:2014:213, 34. pont).
- 50 A jelen ügyben a vitatott határozatban a Bizottság alkalmazta a piaci magánszereplő elvét, amikor megvizsgálta a szóban forgó intézkedést. Ezenkívül a felek egyike sem kérdőjelezte meg ezen elv annak értékelése érdekében történő alkalmazhatóságát, hogy az említett intézkedések az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett előnyt biztosítottak az FIH-csoportnak.
- 51 A jelen fellebbezés ezzel szemben arra a kérdésre irányul, hogy azokat a kockázatokat, amelyeknek a dán állam a 2009. évi intézkedések miatt ki volt téve, a Bizottságnak a magánhitelező, nem pedig a magánbefektető kritériumának alapulvételével figyelembe kellett-e vennie, vagy sem.
- 52 E tekintetben egyrészt meg kell jegyezni, hogy amennyiben a piaci magánszereplő elvét kell alkalmazni, az adott esetben konkrétan alkalmazandó kritériumot különösen az érintett tagállam által tervezett művelet jellegének függvényében kell meghatározni. Az alkalmazható kritériumok között szerepel többek között a magánbefektető és a magánhitelező kritériuma.
- 53 Kétségtelen, hogy a szóban forgó intézkedések az FSC részéről a NewCo-ban való befektetésekkel jártak, és hogy a Dán Királyság a közigazgatási eljárás során arra hivatkozott, hogy e befektetések megfeleltek a piaci feltételeknek. E tagállam továbbá arra hivatkozott, hogy a szóban forgó intézkedések csökkentették azt a kockázatot, amelynek a 2009. évi intézkedések miatt ki volt téve, ebből következően pedig azok az FIH-val szemben fennálló követeléseinek a kezelése alá tartoztak.
- 54 E körülmények között meg kell állapítani, hogy mind a Bizottság által használt magánbefektető kritériumát, mind pedig a magánhitelező fogalmát, amelynek alkalmazását az FIH-csoport követeli, és amelyet a Törvényszék relevánsnak tekintett a megtámadott ítéletben szóban forgó intézkedések értékelése szempontjából, figyelembe lehet venni.
- 55 Másrészt az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy azon kérdés mérlegelése során, hogy ugyanezen intézkedést rendes piaci feltételek mellett az államéhoz a lehető legközelebbi helyzetben lévő piaci magánszereplő is megtette volna-e, kizárólag a piaci magánszereplői minőségben eljáró állam helyzetéhez kapcsolódó előnyöket és kötelezettségeket kell figyelembe venni, tekintet nélkül azokra, amelyek a közhatalmi minőségéhez kapcsolódnak (lásd ebben az értelemben: 2012. június 5-i Bizottság kontra EDF ítélet, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2013. október 24-i Land Burgenland és társai kontra Bizottság ítélet, C-214/12 P, C-215/12 P és C-223/12 P, EU:C:2013:682, 52. pont).

- 56 Így a Bíróságnak egy állami intézkedés gazdasági észszerűségének a piaci magánszereplő elve által megkövetelt értékelése során ki kellett zárnia az állam terhére a munkavállalók munkaviszonyának megszüntetéséből, a munkanélküli-ellátásból és az ipari szerkezet helyreállításához nyújtott támogatásokból fakadó költségeket (lásd ebben az értelemben: 1994. szeptember 14-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet, C-278/92–C-280/92, EU:C:1994:325, 22. pont), valamint a nyújtott állami kezességvállalásokat és az állami követeléseket, amennyiben azok maguk állami támogatásoknak minősülnek (lásd ebben az értelemben: 2003. január 28-i Németország kontra Bizottság ítélet, C-334/99, EU:C:2003:55, 138. és 140. pont; 2013. október 24-i Land Burgenland és társai kontra Bizottság ítélet, C-214/12 P, C-215/12 P és C-223/12 P, EU:C:2013:682, 55., 56. és 61. pont).
- 57 Közelebbről, ez utóbbi esetet illetően a Bíróság pontosította, hogy mivel a támogatás nyújtásával az állam *per definitionem* más célokat követ, mint a vállalkozások rendelkezésére bocsátott eszközök jövedelmezősége, meg kell állapítani, hogy ezen eszközöket az állam főszabály szerint közhatalmi jogosítványainak gyakorlásával nyújtja (lásd ebben az értelemben: 2013. október 24-i Land Burgenland és társai kontra Bizottság ítélet, C-214/12 P, C-215/12 P és C-223/12 P, EU:C:2013:682, 56. pont).
- 58 Ebből következően azok a kockázatok, amelyeknek az állam ki van téve, és amelyek vele szemben korábban nyújtott állami támogatásokból fakadóan állnak fenn, a közhatalmi minőségéhez kapcsolódnak, és így nem tartoznak azon szempontok közé, amelyeket a piaci magánszereplő a gazdasági számításai során rendes piaci feltételek között figyelembe vett volna (lásd ebben az értelemben: 2003. január 28-i Németország kontra Bizottság ítélet, C-334/99, EU:C:2003:55, 138. és 140. pont).
- 59 Az ilyen megfontolás különösen érvényes a korábban valamely vállalkozás részére nyújtott, állami támogatásnak minősülő hitelekkel és kezességvállalásokból fakadóan az állammal szemben fennálló kötelezettségekre. E kötelezettségekre az ugyanazon vállalkozás javára elfogadott állami intézkedések értékelése során való figyelembevétele alapján ugyanis ez utóbbi intézkedések kikerülhetnek az állami támogatásnak való minősítés alól, jöllehet a rendes piaci feltételeknek szintén nem felelnek meg, kizárólag amiatt, hogy az állam számára gazdasági szempontból előnyösebbnek bizonyulnak, mint ha azokat nem fogadták volna el. Márpedig az ilyen következmény veszélyeztetné a jelen ítélet 45. pontjában hivatkozott torzításmentes verseny biztosítására irányuló célt.
- 60 A jelen ügyben, amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélte 2. és 3. pontjában megállapította, a Bizottság a C(2009) 776 végleges határozattal a belső piaccal összeegyeztethető támogatási programként hagyta jóvá azon két, 2009-ben elfogadott törvényt, amelyek alapján a dán állam a 2009. évi intézkedéseket elfogadta. Az említett határozat 47., 53. és 55. pontjából az következik, hogy a Bizottság, magához a dán kormányhoz hasonlóan, úgy vélekedett, hogy az e két törvényben előirányzott intézkedések állami támogatásnak minősülnek, mivel a magánbefektetők nem határoztak volna összehasonlítható mértékben és hasonló feltételekkel a tőkeemelés és a vonatkozó kezességvállalások nyújtása mellett.
- 61 Másrészt a megtámadott ítéletből vagy a vitatott határozatból egyáltalán nem következik, hogy a dán állam a 2009. évi intézkedések révén legalább részben jövedelmezőségi célt követett volna. Ráadásul nem tűnik úgy, hogy a jelen ügy közigazgatási vagy bírósági eljárási szakaszában ilyen célra hivatkoztak volna, amelynek alátámasztására objektív és ellenőrizhető adatokat nyújtottak volna be. E körülmények között meg kell állapítani, hogy az ügy iratai egyáltalán nem irányulnak annak kimondására, hogy a 2009. évi intézkedések ne minősültek volna – még ha csak részben is – állami támogatásnak.
- 62 Ebből következően a Bizottság a jelen ügyben a piaci magánszereplő elvének alkalmazása során jogosan hagyta figyelmen kívül a 2009. évi intézkedésekkel az FIH-nak nyújtott állami támogatásokhoz kapcsolódó kockázatokat. Következésképpen a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 69. és 71. pontjában lényegében megállapította, hogy a Bizottság ily módon a vitatott határozatban tévesen alkalmazta a piaci magánszereplő elvét.

- 63 Ezáltal ugyanis a Törvényszék tévesen kötelezte arra a Bizottságot, hogy az a szóban forgó intézkedések gazdasági észszerűségét ne az összehasonlítható helyzetben lévő piaci magánszereplők, hanem a közhatalmi minőségében eljáró állam szempontjából értékelje, amely a 2009. évi intézkedésekkel az FIH részére korábban olyan állami támogatásokat nyújtott, amelyek pénzügyi következményeit korlátozni kívánta.
- 64 Az FIH-csoportnak az elsősorban a 2014. április 3-i Bizottság kontra Hollandia és ING Groep ítélet (C-224/12 P, EU:C:2014:213) 34–37. pontján, másodsorban a 2012. június 5-i Bizottság kontra EDF ítéleten (C-124/10 P, EU:C:2012:318), valamint a 2013. január 24-i Frucona Košice kontra Bizottság ítéleten (C-73/11 P, EU:C:2013:32), harmadsorban pedig az állami pénzeszközök hatékony és eredményes kezelésén alapuló érvelése nem vonja kétségbe e megállapításokat.
- 65 Ugyanis, először is, az FIH-csoport álláspontja szerint a jelen ügy és a 2014. április 3-i Bizottság kontra Hollandia és ING Groep ítélet (C-224/12 P, EU:C:2014:213) alapjául szolgáló ügy ténybeli és jogi körülményei között fennálló hasonlóságon alapuló érvelést illetően meg kell állapítani, hogy az a fellebbezési jogalap, amelyhez ezen ítéletnek az FIH-csoport által hivatkozott pontjai kapcsolódnak, a piaci magánszereplő elve alkalmazhatóságának a kérdésére vonatkozik, amit a Bizottság kizárt, nem pedig – mint a jelen ügyben is – ezen elvnek az érintett intézkedésekre való alkalmazása kérdésére. A Bíróság az említett ítélet 34. és 37. pontjában többek között lényegében kimondta, hogy e kritériumnak valamely állami intézkedésre való alkalmazhatósága főszabály szerint nem zárható ki előzetesen kizárólag olyan összefüggések miatt, amelyek az állam vitatott beavatkozása és valamely állami támogatás korábbi nyújtásának formájában megnyilvánuló közhatalom-gyakorlás között állhatnak fenn.
- 66 A 2014. április 3-i Bizottság kontra Hollandia és ING Groep ítélet (C-224/12 P, EU:C:2014:213) 35. és 36. pontjából kétségkívül kitűnik, hogy ebben az ügyben a Bizottság feladata volt a korábban állami támogatás útján nyújtott tőkejuttatás visszatérítési feltételeire vonatkozó, holland állam által tervezett módosítások gazdasági észszerűségének azon magatartásra hivatkozással történő vizsgálata, amelyet a piaci magánszereplők tanúsíthattak volna.
- 67 Ugyanakkor, amint azt a főtanácsnok az indítványának a 63. és 65–68. pontjában megállapította, semmi nem enged arra következtetni, hogy a Bíróság ily módon olyan vizsgálat lefolytatására kötelezte volna ezen intézményt, amely túllép a tervezett módosításokhoz kapcsolódó gazdasági észszerűség ellenőrzésén, és ennél fogva maga után vonja azon állami támogatás holland állam által viselt kockázatának figyelembevételét, amelyet az korábban nyújtott a kedvezményezett vállalkozás részére.
- 68 Hasonlóképpen, a Bíróság a 2014. április 3-i Bizottság kontra Hollandia és ING Groep ítélet (C-224/12 P, EU:C:2014:213) 36. pontjában kétségkívül megállapította, hogy a magánbefektetők elfogadhatják a tőkejuttatás visszafizetési feltételeinek módosítását különösen annak érdekében, hogy ezzel erősítsék az ilyen tőkejuttatás visszatérítésére vonatkozó kilátásaikat. Ugyanakkor e pontosítás nem vonja maga után, hogy valamely intézkedéshez kapcsolódó gazdasági észszerűség annak megállapítása érdekében való vizsgálata során, hogy tanúsíthatta volna-e magánbefektető az érintett állam magatartását, figyelembe vehetők azok a kockázatok, amelyeket e tagállam egy korábbi állami támogatás nyújtásából fakadóan visel.
- 69 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 2014. április 3-i Bizottság kontra Hollandia és ING Groep ítélet (C-224/12 P, EU:C:2014:213) alapjául szolgáló ügyben, és ellentétben a jelen üggyel, abban az időpontban, amikor az említett módosításokat tervezték, a korábbi támogatás kedvezményezettjének még nem voltak olyan pénzügyi nehézségei, amelyek veszélyeztették volna működésének folytonosságát, és hogy e módosítások nem jártak e kedvezményezett jelentős állami befektetések útján való megmentésével.

- 70 Az említett módosítások ugyanis többek között a támogatás által kedvezményezett vállalkozás arra való ösztönzésére irányultak, hogy előtörlessze a tőkejuttatást, és hogy növelje a holland állam számára annak esélyét, hogy megfelelő ellenszolgáltatásban részesül, amit az eredeti feltételek nem feltétlenül biztosítottak.
- 71 Másodszor, az FIH-csoportnak a 2012. június 5-i Bizottság kontra EDF ítéletre (C-124/10 P, EU:C:2012:318) és a 2013. január 24-i Frucona Košice kontra Bizottság ítéletre (C-73/11 P, EU:C:2013:32) alapított azon érve, amely szerint a vállalkozások részére nyújtott állami hitel adójogi jellege, még ha az a közhatalmi jogkörök gyakorlásához kapcsolódik is, lényegében nem képezi akadályát annak, hogy a piaci magánszereplő elvét alkalmazzák valamely olyan intézkedésnek az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésére figyelemmel való értékelése során, amellyel az állam ugyanezen vállalkozás részére az említett hitelt kiigazítja.
- 72 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az előző pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat a piaci magánbefektető elvének alkalmazhatósága, nem pedig ezen elvnek egy adott esetre való alkalmazása tekintetében releváns (lásd ebben az értelemben: 2012. június 5-i Bizottság kontra EDF ítélet, C-124/10 P, EU:C:2012:318, 100. pont; 2013. október 24-i Land Burgenland és társai kontra Bizottság ítélet, C-214/12 P, C-215/12 P és C-223/12 P, EU:C:2013:682, 51. pont).
- 73 Ebből következően ezen ítélkezési gyakorlat egyáltalán nem kérdőjelezheti meg a jelen ítélet 57–59. pontjában tett megállapítást, amely szerint azon kockázatok, amelyeknek valamely tagállam ki volt téve egy olyan követelés miatt, amely állami támogatásnak valamely vállalkozás részére való nyújtásán alapul, mivel azok elválaszthatatlanok az állam közhatalmi minőségétől, nem vehetők figyelembe a piaci magánszereplő elvének az ugyanezen tagállam által az említett vállalkozás javára utólagosan elfogadott intézkedésre való alkalmazása során.
- 74 Harmadszor és végezetül, az állami pénzeszközök hatékony és eredményes kezelését illetően nem lehet helyt adni az FIH-csoportnak, amikor lényegében arra hivatkozik, hogy a piaci magánszereplő elvének a vitatott határozatban való alkalmazása azzal a következménnyel jár, hogy valamely tagállamnak egy korábban nyújtott állami támogatásból fakadó gazdasági kitétsége és e tagállam arra irányuló törekvése, hogy védje gazdasági érdekeit, az EUMSZ 107. cikk szerinti vizsgálat során nem vehetők figyelembe.
- 75 Ugyanis, bár igaz, hogy az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése szerinti, állami támogatás fennállására irányuló vizsgálat során az ilyen megfontolások nem kerülnek figyelembevételre, mindazonáltal – amint azt a Bizottság a Bíróság előtti tárgyaláson megjegyezte és a főtanácsnok az indítványának a 81. és 83. pontjában megállapította – ezen intézmény valamely későbbi támogatási intézkedés belső piaccal való összeegyeztethetőségének az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése alapján való értékelése során figyelembe veheti az említett megfontolásokat, amelyek tehát alkalmasak arra, hogy – amint az a jelen ügyben történt – az említett intézkedés összeegyeztethető jellegének ezen intézmény általi megállapításához vezessenek.
- 76 A fenti megfontolások összességére tekintettel a fellebbezés egyetlen jogalapjának helyt kell adni, a megtámadott ítéletet pedig ebből következően hatályon kívül kell helyezni.

Az elsőfokú eljárásról

- 77 Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikke első bekezdésének megfelelően a Bíróság a Törvényszék határozatának hatályon kívül helyezése esetén az ügyet érdemben maga is eldöntheti, amennyiben a per állása megengedi.

- 78 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére állnak az ahhoz szükséges adatok, hogy érdemben elbírálja az első fokon előterjesztett kereset első jogalapját, amely az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének a piaci magánszereplő elve téves alkalmazásával történő megsértésén alapul.
- 79 Ugyanis, amint az a jelen ítélet 51–63. pontjából következik, az FIH-csoport annak megállapítása érdekében előadott érvelésének, miszerint a Bizottságnak a jelen ügyben a magánhitelező kritériumát, nem pedig a magánbefektető kritériumát kellett volna alkalmaznia, nem lehet helyt adni.
- 80 Ennélfogva a kereset első jogalapját el kell utasítani.
- 81 Ezzel szemben, ellentétben azzal, amire a Bizottság elsődlegesen hivatkozik, a jogvita állása nem teszi lehetővé az első fokon benyújtott kereset második jogalapjának elbírálását.
- 82 Ugyanis, amint az a jelen ítélet 85. pontjából következik, a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy mivel a kereset első jogalapjának helyt kell adni, a második, a támogatás összegének a kiszámítása során elkövetett hibákon alapuló jogalapot nem kell vizsgálni.
- 83 Következésképpen az ügyet vissza kell utalni a Törvényszékhez, hogy hozzon határozatot az előtte felhozott azon jogalapokról, amelyeket nem bírált el.

A költségekről

- 84 Mivel a Bíróság az ügyet visszautalta a Törvényszékhez, a jelen fellebbezési eljárás költségeiről jelenleg nem kell határozni.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság az Európai Unió Törvényszékének 2016. szeptember 15-i FIH Holding és FIH Erhvervsbank kontra Bizottság ítéletét (T-386/14, EU:T:2016:474) hatályon kívül helyezi.**
- 2) A Bíróság az Európai Unió Törvényszéke előtt felhozott első kereseti jogalapot elutasítja.**
- 3) A Bíróság az ügyet a második jogalapról való határozathozatal céljából visszautalja az Európai Unió Törvényszéke elé.**
- 4) A Bíróság a költségekről jelenleg nem határoz.**

Aláírások

i — A jelen szöveg 46., 47. és 56. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.